

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ

Продовження. Початок — у №№ 1, 8 (2011 р.).

Ольга ЦУРУЛЬ, канд. пед. наук, доцент НПУ
ім. М.П.Драгоманова, м. Київ

Друкується за посібником:
Цуруль О.А. Тестові завдання з методики навчання біології: Навч. посіб. для студентів біол. спеціальностей вищих пед. навч. закл. — К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2010. — 127 с.

Частина 3. Засоби навчання біології

1. Позначте основну функцію засобів навчання біології:

- А пізнавальна;
- Б мобілізаційна;
- В виховна;
- Г управління пізнавальною діяльністю учнів.

2. Дайте оцінку твердженням:

- 1 Засіб навчання біології є елементом методу навчання.
- 2 Дидактичні і виховні можливості окремого засобу навчання необмежені й зумовлені методикою його використання.

- А Обидва твердження правильні;
- Б обидва твердження неправильні;
- В правильне лише перше твердження;
- Г правильне лише друге твердження.

3. Дайте оцінку твердженням:

- 1 Засоби навчання біології є способом реалізації змісту, методів і форм навчання.
- 2 Засіб навчання — окремий компонент навчально-виховного процесу з біології.

- А Обидва твердження правильні;
- Б обидва твердження неправильні;
- В правильне лише перше твердження;
- Г правильне лише друге твердження.

4. Позначте групи засобів навчання біології, виділені за ознакою «склад об'єктів»:

- А природні;
- Б штучні;
- В матеріальні;
- Г ідеальні.

5. Позначте групи засобів навчання біології, виділені за ознакою «технологічна прогресивність»:

- А традиційні;
- Б динамічні;

- В сучасні;
- Г перспективні.

6. Позначте групи навчально-наочних посібників, виділені за ознакою «спосіб використання на уроці»:

- А візуальні;
- Б аудіовізуальні;
- В демонстраційні;
- Г роздаткові.

7. Укажіть документ, у якому відображено поурочний комплекс засобів навчання біології:

- А поурочний план;
- Б тематичний план;
- В програма з біології;
- Г інструкція МОН України.

8. Установіть відповідність між групами засобів навчання біології та окремими їх видами:

1	Натуральні об'єкти;	А	Гербарії;
2	засоби зображення і відображення;	Б	мультимедіапроектор;
3	технічні засоби;	В	фотографії;
4	навчально-методичні посібники	Г	комп'ютерні навчальні програми;
		Д	методична література;
		Е	ідеограми;
		Ж	реактиви;
		З	електронні енциклопедії

9. Установіть відповідність між групами засобів навчання біології та окремими їх видами:

1	Натуральні об'єкти;	А	Підручники;
2	засоби зображення і відображення;	Б	вологі препарати;
3	технічні засоби;	В	муляжі;
4	навчально-методичні посібники	Г	аудиторні технічні комплекси;
		Д	навчальні програми;
		Е	лазерні указки;
		Ж	навчальні таблиці;
		З	опудала

10. Установіть відповідність між групами натуральних об'єктів та їх видами:

1	Препаровані;	А	Остеологічні препарати;
2	непрепаровані;	Б	реактиви;
3	оброблені;	В	колекції викопних організмів;
4	необроблені	Г	муляжі;
		Д	рослини куточка живої природи

11. Установіть послідовність етапів розробки поурочного комплексу засобів навчання біології:

А співвіднесення можливостей засобів навчання та змісту, окремих дидактичних задач уроку;

Б підбір прийомів та методів навчання для розв'язання окремих дидактичних задач уроку;

В вибір засобів навчання;

Г аналіз змісту та окремих дидактичних задач уроку;

Д формування поурочного комплексу засобів навчання біології.

12. Дайте оцінку твердженням:

1 Засоби навчання можуть змінювати цілі навчання біології.

2 Між цілями і засобами навчання основними й визначальними є зв'язки керування.

А Обидва твердження правильні;

Б обидва твердження неправильні;

В правильне лише перше твердження;

Г правильне лише друге твердження.

13. Вставте пропущені слова (словосполучення):

готуючись до уроку, вчитель біології повинен розробити ... (А) засобів навчання та визначити серед них засіб, що виконує основне... (Б). Підвищення дієвості засобів навчання забезпечується їх ... (В) використанням, зміною ... (Г) навчальної інформації учнями, ... (Д) пізнавальної діяльності учнів, поєднанням аудіовізуальних засобів навчання із ... (Е) учителя.

14. Виберіть провідні засоби навчання біології на уроках із фізіологічним змістом:

А живі організми, навчальні таблиці, кіно- та відеофільми, механічні та контрольно-вимірювальні прилади, моделі;

Б мікропрепарати, навчальні таблиці, вологі препарати, оптичні прилади, препарувальні інструменти;

В гербарії, живі організми, рельєфні таблиці, вологі препарати, навчальні таблиці;

Г живі організми, ілюстрації, визначники, гербарії, навчальні таблиці.

15. Виберіть провідні засоби навчання біології на уроках з анатомічним змістом:

А моделі, живі організми, навчальні таблиці, кіно- та відеофільми, механічні та контрольно-вимірювальні прилади;

Б вологі препарати, мікропрепарати, навчальні таблиці, оптичні прилади, препарувальні інструменти;

В живі організми, гербарії, навчальні таблиці, ілюстрації, визначники;

Г гербарії, живі організми, рельєфні таблиці, вологі препарати, навчальні таблиці.

16. Виберіть провідні засоби навчання біології на уроках із морфологічним змістом:

А живі організми, ілюстрації, визначники, гербарії, навчальні таблиці;

Б моделі, живі організми, вологі препарати, рельєфні таблиці, гербарії;

В препарувальні інструменти, мікропрепарати, навчальні таблиці, вологі препарати, оптичні прилади;

Г кіно- та відеофільми, живі організми, механічні та контрольно-вимірювальні прилади, навчальні таблиці, моделі.

17. Виберіть провідні засоби навчання біології на уроках із систематичним змістом:

А гербарії, рельєфні таблиці, живі організми, вологі препарати, навчальні таблиці;

Б механічні та контрольно-вимірювальні прилади, моделі, живі організми, навчальні таблиці, кіно- та відеофільми;

В препарувальні інструменти, мікропрепарати, навчальні таблиці, вологі препарати, оптичні прилади;

Г визначники, гербарії, живі організми, ілюстрації, навчальні таблиці.

18. Установіть послідовність використання засобів навчання на уроках анатоми-фізіологічного змісту у 8-му класі:

А кіно- та відеофільми;

Б навчальні таблиці;

В рельєфні таблиці;

Г вологі препарати.

19. Дайте оцінку твердженням:

1 Навчально-наочні посібники можуть використовуватися на всіх етапах уроку біології.

2 Методично доцільним є ознайомлення учнів із навчально-наочними посібниками одразу на початку уроку.

А Обидва твердження правильні;

Б обидва твердження неправильні;

В правильне лише перше твердження;

Г правильне лише друге твердження.

20. Укажіть групу засобів навчання, які забезпечують формування в учнів чітких уявлень про розміри, колір, форми природних об'єктів:

А натуральні об'єкти;

Б засоби зображення і відображення;

В технічні засоби;

Г навчально-методичні посібники.

21. Визначте групи біологічних понять, що формуються під час роботи учнів основної школи з гербарієм:

А фізіологічні;

Б систематичні;

В онтогенетичні;

Г морфологічні.

22. Визначте групи біологічних понять, що формуються під час роботи учнів старшої школи з гербарієм:

А генетичні;

Б систематичні;

В онтогенетичні;

Г еколого-еволюційні.

23. Укажіть засіб навчання, у якому може поєднуватися натуральний об'єкт та його зображення:

А гербарій;

Б мумія;

- В остеологічний препарат;
- Г колекція.

24. Визначте гербарії та колекції, які складають учні під час виконання передбачених навчальною програмою з біології практичних (літніх) завдань:

- А бур'яни і кормові рослини;
- Б бур'яни й овочеві рослини;
- В лікарські рослини;
- Г черепашки молюсків;
- Д комахи — шкідники саду і городу;
- Е пир'я птахів.

25. Установіть відповідність між групами вологих препаратів та дидактичною метою їх застосування:

1 Морфологічні;	А Вивчення особливостей індивідуального розвитку живих організмів;
2 анатомічні;	Б вивчення зовнішньої будови рослинних і тваринних організмів або їх частин;
3 онтогенетичні	В вивчення внутрішньої будови тваринних організмів або їх частин
	Г вивчення ознак пристосованості рослинних і тваринних організмів до умов існування

26. Укажіть провідну умову успішної роботи учнів із мікропрепаратом:

- А сформоване вміння здійснювати мікроскопіювання;
- Б попереднє чітке пояснення вчителя щодо прогнозованих результатів спостереження;
- В знання будови та правил роботи з мікроскопом;
- Г послідовне виконання дій за вказівкою вчителя.

27. Позначте лабораторні роботи, які за вимогами навчальної програми проводяться з використанням постійних мікропрепаратів:

- А будова клітини рослини;
- Б будова нижчих грибів;
- В вивчення будови прісноводної гідри;
- Г зовнішня та внутрішня будова ланцетника.

28. Установіть відповідність між групами приладів та їх видами:

1 Механічні;	А Прилад для спостереження за розвитком кореневої системи;
2 контрольно-вимірjuвальні;	Б мікроскоп;
3 оптичні	В спірометр;
	Г штатив для пробірок

29. Укажіть розділ(и) шкільної біології, під час вивчення якого(их) використовуються контрольно-вимірjuвальні прилади:

- А «Рослини»;
- Б «Організми і середовище існування»;
- В «Людина»;
- Г «Біологічні основи поведінки людини».

30. Установіть відповідність між групами приладів та їх видами:

1 Механічні;	А Лупа;
2 контрольно-вимірjuвальні;	Б штатив лабораторний;
3 оптичні	В динамометр;
	Г прилад для демонстрування всмоктування води коренем

31. Укажіть розділ(и) шкільної біології, під час вивчення якого(их) використовуються механічні прилади:

- А «Рослини»;
- Б «Організми і середовище існування»;
- В «Людина»;
- Г «Біологічні основи поведінки людини».

32. Позначте перелік структурних елементів картки-інструкції для організації роботи учнів із механічними приладами:

А опис конструкції приладу; загальна інструкція щодо підготовки приладу до роботи; опис етапів проведення досліду; вказівки щодо оформлення результатів роботи;

Б загальне схематичне зображення приладу; коротка інструкція щодо правил роботи з приладом; перелік запитань для організації спостережень; вказівки щодо оформлення результатів роботи;

В загальне схематичне зображення приладу; коротка інформація про сутність процесів та явищ, що відбуваються під час роботи приладу; етап уроку, на якому найбільш доцільне використання приладу; тематика дослідів, які передбачають використання даного приладу;

Г опис конструкції приладу; дидактична мета використання приладу на уроці; перелік умінь, які формуються під час роботи з приладом; опис етапів проведення досліду.

33. Позначте основну функцію навчальних біологічних моделей:

А демонстрування структури, істотних властивостей, зв'язків і відношень;

Б створення чітких уявлень про розміри, колір, форми природних об'єктів;

В демонстрування об'єктів та явищ, спостереження яких у природних умовах ускладнене або неможливе;

Г організація самостійної роботи учнів.

34. Установіть відповідність між групами біологічних моделей та їх видами:

1 Матеріальні;	А Внутрішня будова жаби;
2 ідеальні;	Б біосинтез білків;
3 розбірні;	В квітка вишні;
4 нерозбірні	Г скелет жаби

35. Укажіть засіб навчання, який є точною копією натурального об'єкта, відображає його головні і другорядні ознаки, виготовляється у промислових умовах:

- А модель;
- Б опудало;
- В муляж;
- Г навчальна таблиця.

36. Позначте екранні наочні посібники:

- А діапозитиви;
- Б навчальні кінофільми;
- В моделі;
- Г портрети.

37. Установіть послідовність етапів використання навчального кінофільму:

- А демонстрація фільму;
- Б установочна бесіда;
- В розподіл завдань;
- Г виконання завдань (обробка сприйнятого);
- Д узагальнення.

38. Позначте методи навчання, у поєднанні з якими досягається максимальна ефективність демонстрування навчального кінофільму:

- А словесні;
- Б наочні;
- В практичні;
- Г дослідницькі.

39. Виберіть засоби навчання, які доцільно використовувати з метою узагальнення окремих фактів і явищ:

- А натуральні об'єкти та їх реальні зображення;
- Б моделі;
- В навчальні кінофільми;
- Г схеми.

40. Виберіть засоби навчання, які доцільно використовувати з метою узагальнення понять та їх систем:

- А натуральні об'єкти;
- Б моделі;
- В навчальні кінофільми;
- Г схеми;
- Д вологі препарати.

41. Установіть відповідність між функціями ТЗН та характеристиками, що їм відповідають:

1 Комунікативна;	А Перетворення учнем інформації, добутої за допомогою ТЗН, із дослідницькою метою та пошук варіантів використання ТЗН учителем, моделювання змісту й форм подачі інформації; Б передача інформації; В збереження, документалізація й систематизація навчальної та навчально-методичної інформації;
2 керівна;	
3 кумулятивна;	
4 науково-дослідницька;	
5 мотиваційна	

	Г підготовка учнів до виконання завдань і організація їх виконання, встановлення зворотного зв'язку в процесі сприйняття й засвоєння інформації та корекція цих процесів
--	--

42. Позначте засіб навчання, який поєднує можливості аудіо-, візуальних, аудіовізуальних засобів навчання:

- А мультимедійний проектор;
- Б кодоскоп;
- В інтерактивна дошка;
- Г комп'ютер.

43. Установіть відповідність між типом комп'ютерних програм із біології та дидактичною метою їх застосування:

1 Навчально-демонстраційні;	А Подання довідкової інформації за запитом, що передбачає пояснення певного терміна або поняття; Б вироблення навичок розв'язання проблем, проведення біологічних експериментів та обробки результатів експерименту; В вироблення технічних навичок вирішення завдань, що включають режим демонстрації прикладів-зразків, самостійної роботи й самоконтролю; Г демонстрування нового матеріалу у вигляді окремих, логічно поєднаних блоків, кожний з яких містить запитання для перевірки ефективності його засвоєння; Д перевірка та оцінювання ступеня засвоєння учнями знань, умінь і навичок
2 програми-тренажери;	
3 імітаційно-моделюючі;	
4 контролюючі;	
5 інформаційно-довідкові;	
6 комбіновані	

44. Виберіть характеристики готовності вчителя біології до ефективного використання засобів навчання:

- А знання дидактичних та виховних можливостей засобів навчання;
- Б знання вікових та індивідуальних особливостей учнів;
- В володіння методикою конструювання процесу навчання біології у різних формах;
- Г володіння раціональними прийомами використання засобів навчання.

№ з/п	Варіант відповіді
1	Г
2	Б
3	А
4	В, Г
5	А, В, Г
6	В, Г
7	А
8	1 — А, Ж; 2 — В, Е; 3 — Б, Г; 4 — Д, З
9	1 — Б, З; 2 — В, Ж; 3 — Г, Е; 4 — А, Д
10	1 — А; 2 — Д; 3 — Б; 4 — В
11	Г → Б → А → В → Д
12	А
13	А — комплекс, Б — дидактичне навантаження, В — комплексним, Г — видів сприйняття, Д — активізацією, Е — словом
14	А
15	Б
16	Б
17	Г

№ з/п	Варіант відповіді
18	Б → В → А → Г
19	В
20	А
21	Б, В, Г
22	А, В, Г
23	Г
24	А, Д
25	1 — Б; 2 — В; 3 — А
26	Б
27	В, Г
28	1 — А; 2 — В; 3 — Б
29	В
30	1 — Г; 2 — В; 3 — А
31	А, В
32	А
33	А
34	1 — В; 2 — Б; 3 — Д; 4 — Г
35	В
36	А, Б
37	Б → В → А → Г → Д
38	А
39	А, В
40	Б, В, Г
41	1 — Б; 2 — Г; 3 — В; 4 — А
42	Г
43	1 — Г; 2 — В; 3 — Б; 4 — Д; 5 — А
44	А, Г

Рекомендована література

1. Верзілін М.М., Корсунська В.М. Загальна методика викладання біології. — К.: Вища шк., 1980. — С. 120—130, 314—319.

2. Загальна методика навчання біології / За ред. І.В.Мороза. — К.: Либідь, 2006. — С. 297—341.

3. Коджаспирова Г.М., Петров К.В. Технические средства обучения и методика их использования. — М.: Академия, 2001. — 256 с.

4. Мороз І.В., Гончар А.Д., Буяло Т.Є., Цуруль О.А., Фруктова Я.С. Методика навчання біології: Практикум / За ред. І.В.Мороза. — К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2005. — 90 с.

5. Пугал Н.А. Учебное оборудование и оформление кабинета // Биология в школе. — 2003. — № 6—8.

6. Хрестоматія з методики навчання біології / Автор-укладач О.А.Цуруль. — К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2007. — С. 292—296.

Реклама

Тільки на www.osvita.ua.com
найсвіжіші **новини** з життя видавництва,
повний асортимент видань, книжкові
новинки, **анонси заходів та конкурсів**,
а також **УВАГА!** відтепер **безкоштовна**
юридична консультація освітян.

Поринь у віртуальний світ
«Шкільного світу»!

Василь Ковальчук,
головний редактор журналу
«Профтехосвіта»